

Tid: 2024-10-03, kl 13.00 – 16.00
Plats: Sekab
Närvarande: [redacted] Örnfrakt
[redacted] Sekab
[redacted] Övik Energi
[redacted] Metså Board
[redacted] Övikshem
[redacted] Handelsbanken
[redacted] Örnköldsviks kommun
Föredragshållare:
- [redacted] Sekab
- [redacted] Blekinge Tekniska Högskola.
Klicka här för att ange text.

Höstmöte i Klimatdialogen 2024

Mötets öppnande

Lena Nordgren hälsade alla välkomna och presenterade dagens agenda.

Dagens värd – Sekab

Eva-Marie Byberg höll en mycket intressant och uppskattad presentation om Sekabs hållbarhetsarbete och utvecklingen inom förnybara biobaserade produkter. Nedan ett utdrag:

- Globalt används 100 miljoner fat olja varje dag. Ungefär hälften används till transporter men mindre känt är att 14% kommer från kemiindustrin.
- Den gröna omställningen handlar till stor del om elektrifiering men det är inte en metod som kan lösa hållbarhetsutmaningen inom kemiindustrin. Detta beror på att kemiska produkter behöver vara uppbyggda på kolatomer.
- Sekab har haft svaret på denna utmaning sedan mer än 100 år tillbaka då bolaget började använda en biobaserad restprodukt för att producera etanol som i sin tur användes för att tillverka kemikalier.
- Idag tillverkar Sekab tre baskemikalier i form av ethylacetat, acetaldehyd och ättiksyra. Dessa är viktiga beståndsdelar i en mycket stor andel av alla de produkter och material som används i människors vardagsmiljö. Tillverkningen görs med hjälp av etanol som Sekab köper in och som ursprungligen härstammar från majs eller sockerrör.
- Sekabs förnybara produkter genererar faktiskt minusutsläpp genom att råvaran härstammar från upptag av atmosfäriskt koldioxid och då de ingående kolatomerna sedan binds in i de kemiska produkter och material som produceras i värdekedjan.
- Sekabs kunder är oftast andra kemiföretag som i sin tur har tillverkande industrier som kunder. Sekab lägger mycket energi på att föra dialog med de företag som säljer slutprodukterna i värdekedjan, i syfte att öka efterfrågan på biobaserade kemiska produkter.

- Just efterfrågan på Sekabs produkter skulle kunna öka dramatiskt när världen ska ställa om eftersom de förnybara produkterna enkelt kan ersätta sina fossiloljebaserade motsvarigheter. En game changer skulle vara om ny lagstiftning införs som reglerar och ökar innehållet av biobaserad råvara i kemiska produkter på samma sätt som bränslen regleras i andra branscher. Positivt för utvecklingen är också ny hållbarhetsinriktad lagstiftning inom EU som CSRD m.m.
- Övrigt
 - Övik Energis torvavveckling kommer möjliggöra för Sekab att kunna nå nettonoll i scope 1 och 2.
 - Sekab samarbetar med Polestar för att tillverka världens första helt klimatneutrala bil.

Tema: Transporter

En snabb omställning till hållbara transporter och energi

Henrik Ny, universitetslektor vid Blekinge Tekniska Högskola inom Institutionen för Strategisk Hållbar Utveckling, höll en presentation via teams i rubricerat ämne. Nedan ett axplock från den:

- Med hållbart samhälle menas ett samhälle som kan överleva på sikt. Tills vi nått dit har vi ett system som är självförstörande t.ex. genom att koldioxidhalter stiger.
- I ett hållbart samhälle sker inte systematisk förorening av naturen utan material cirkulerar i ett kretslopp och vi tränger inte heller systematiskt undan naturen.
- Det är möjligt att genomföra omställningen till ett hållbart samhälle. För att lyckas är det viktigt att se omställningen som en investering, inte en kostnad. Efter de systemförändrande investeringarna kommer samhället nämligen inte bara att bli bättre att leva i och mer miljövänligt utan även billigare att leva i.
- I Sverige har vi dock de senaste åren gjort det billigare att tanka med gamla bränslen och tagit bort stimulanser för elbilar vilket gör att utvecklingen för närvarande går långsamt. Det är kontraproduktivt att satsa på gammal teknik då det bromsar utvecklingen. Men den kommer att komma.

Henrik har skrivit rapporten Investeringsalternativ i energisystemet som handlar om ny kärnkraft eller effektivisering och ny förnybar energi för ett kostnadseffektivt svenskt elsystem. Henriks arbete baserades på Svenska Kraftnätets och International Energy Agency:s prognoser. Slutsatsen är att systemförändrande investeringar med ny förnybar energi och effektivisering är i storleksordningen 400 till 1000 miljarder kr billigare än traditionella investeringar med ny kärnkraft.

Bordet runt

Alla delade med sig av nyheter och huvudfokus i sina respektive verksamheter. Samtalen handlade bland annat om att:

- Vi är flera organisationer som exempelvis Metsä Board och Övikshem som löpande byter ut fossildrivna fordon mot eldrivna och ställer krav på leverantörer att använda elfordon. Denna utveckling är lättare på personbilssidan och kan innebära större utmaningar när det gäller arbetsfordon och lastbilar eftersom tillgängligheten till laddinfrastruktur kan vara låg.
- Den sista transporten av torv är nu levererad till kraftvärmeverket i Örnköldsvik. För från och med nu är Övik Energi nämligen 100% förnybara (!) under normal drift.
- Kv Konstantinopel – tas beslut om i Övikshems styrelse i slutet av oktober och börjar isåfall att byggas under våren 2025.
- Kommersiella aktörer med fler än 20 parkeringsplatser måste kunna erbjuda laddplatser för elbilar senast den 1 januari 2025. Detta krav ingår i Sveriges implementering av EU byggnadsenergiprestandadirektiv (EPBD) som syftar till att främja laddinfrastrukturen och minska koldioxidutsläppen från transportsektorn.
- Övikshem och Övik Energi kommer inleda ett fjärrvärmeeffektsamarbete för att minska behovet av dyr spetsproduktion vilket kommer vara bra både för miljön och ekonomin. Detta såklart utan att kundupplevelsen påverkas.
- Metsä Board arbetar med att få ökad avsättning av restprodukter, bl.a. med hjälp av carbon capture – teknik. En aktuell förbättring för bolaget är utbyte av sjöfartsleveranser på LNG (liquid natural gas) till LBG (liquid bio gas).
- Örnfrakt har 70 medlemmar. Just nu konstateras en utmaning för kunderna att ställa krav på hållbara lösningar när det för närvarande är billigare med konventionella fossila alternativ.
- Handelsbanken arbetar för att ge bättre villkor till investeringar i hållbara lösningar med målet att 25% av utlåningen ska vara till gröna lösningar redan 2025.
- Vi talade om energiklassning av fastigheter och hur det på sikt kommer påverka finansiering av äldre fastigheter.
- Sist men inte minst berättade Sekab att färdplanen för fossilfri kemiindustri lanseras på torsdag nästa vecka för att sedan lämnas över till statsministern. Sekab är ett av många kemiföretag som bidragit till färdplanen och på flera områden bryter den ny mark. Det här är ett stort framsteg.

Hagainitiativet

Emma och Mattias berättade om att Övik Energi är ny medlem i Hagainitiativet som är ett nationellt nätverk av framförallt riktigt stora företag och som arbetar för ett lönsamt näringsliv utan klimatpåverkan.

Övik Energi blev kontaktade av nätverket i våras och det som bidrog till att Övik Energis ansökan om medlemskap sedan blev framgångsrik var Övik Energis offensiva och innovativa arbete inom energi och miljö, att Hagainitiativet genom Övik Energi får en representant både i norra Sverige och i energibranschen samt att det inom Örnsköldsviks kommun finns världsledande kemi- och bioindustrier.

Övik Energis ambition är nu att vara med och påverka utvecklingen för att stärka förutsättningarna för den gröna omställningen och näringslivets konkurrenskraft. Alla inspel från klimatdialogendeltagarna till Övik Energi om frågor att driva i Hagainitiativet är varmt välkomna! Medlemskapet innebär också en möjlighet att i ännu högre grad lyckas föra ut Örnsköldsviks berättelse och marknadsföra Örnsköldsvik.

Viable Cities innebär en ny möjlighet för alla i vårt klimatdialogennätverk

Emma informerade om Viable Cities, ett svenskt innovationsprogram som fokuserar på att skapa klimatneutrala och hållbara städer genom samarbete mellan städer, företag, forskningsinstitutioner och medborgare. Syftet är att Viable Cities ska bidra till omställningen till klimatneutrala och hållbara städer. Programmet stödjer olika typer av projekt inom innovation, forskning och samarbete som kan påskynda omställningen till klimatneutralitet.

Viable Cities publicerar regelbundet olika utlysningar och i början av juni lämnade Örnsköldsviks kommun tillsammans med Övik Energi in en ansökan som bland annat bygger på att kunna erbjuda en utveckling av klimatdialogen.

Blir projektet beviljat (vilket vi väntar besked om i slutet av november) så kommer vi kunna ta nästa steg med klimatdialogen för minskade klimatutsläpp genom att i nära samverkan och med direkta stödinstitut till klimatdialogens företag (såklart under förutsättning att intresse finns från de deltagande företagen). Detta genom stöd till företagen i att mäta och analysera deras utsläpp i kombination med att ett omställningsteam kommer kunna erbjuda innovativa initiativ som bidrar till ökad förmåga hos företagen att minska utsläppen.

Övriga frågor

Vi talade om hur vi ska utveckla vårt nätverk Klimatdialogen i Örnsköldsvik. Det finns en balansgång med att växa utifrån hur många vi kan vara och samtidigt bibehålla en bra dialog. Men vi sa att Övik Energi framåt kan vara ännu mer offensiva i att bjuda in företag till nätverket och förslag från alla befintliga deltagande företag är varmt välkommet!

Vi fick några inspel på företag som skulle vara önskvärda i nätverket i form av Domsjö fabriker, Sellbergs, något byggföretag så som Nybergs, Peab och kanske även en bygghandel så som Beijer. BAE som vi talat om tidigare kom upp igen och Övik Energi kommer återuppta kontakten med dem.

Vi skulle också vilja ha ännu mer uppslutning till mötena genom att alla som är med försöker kalla in en ersättare om det inte är möjligt att komma själva.

Nästa möte

Nästa möte äger rum i Handelsbankens nya lokaler torsdag den 21 november då vi bland annat ska få lära oss mer om ett högintressant ämne i den gröna omställningen, nämligen bankens roll som finansiell aktör i samhällets hållbarhetsarbete.

Om någon av deltagarna har specifika önskemål om ämnen och frågor till banken tas dessa varmt emot av Mats innan mötet

Väl mött då!

Örnsköldsvik, 2024-10-09

Vid protokollet

Mattias Lindberg
Övik Energi

Justerat av

Lena Nordgren
Sekab

